

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка”
Кафедра екології та географії

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ, ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ/ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
РОБОТИ З ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«БЕЗПЕКА ТУРИЗМУ»**

**для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Туризм»**

Житомир 2025

УДК 338.48-53(072)

I-72

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол № 4 від 03.03.2025)

Рецензенти:

БУЛУЙ Олексій – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету;

БУРАЧЕК Ігор – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, бізнесу та маркетингових технологій Державного університету «Житомирська політехніка»;

ВЛАСЕНКО Руслана – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка.

- Аннамухамедов А.О., Овдіюк О.М. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять, організації самостійної/ індивідуальної роботи з освітньої компоненти «Безпека туризму» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання освітньо-професійної програми «Туризм». Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2025. 42 с.

- Подано тематику практичних та семінарських занять, розроблено методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів під час вивчення курсу «Безпека туризму». Для студентів освітньо-професійної програми «Туризм» всіх форм навчання.

УДК 338.48-53(072)

I-72

© Аннамухамедов А.О., 2025

© Овдіюк О.М., 2025

© Житомирський державний
університет
імені Івана Франка, 2025

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Перелік практичних та семінарських занять.....	5
3. Порядок контролю рівня виконання завдань для практичних занять...	37
4. Методика організації самостійної роботи студентів (срс) спеціальності 242 «Туризм і рекреація».....	38
5. Перелік тематичних напрямів, які виносяться для індивідуальних завдань.....	39
6. Порядок контролю рівня виконання завдань для самостійного опрацювання.....	40
7. Рекомендована література.....	41

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

2.1. Мета вивчення освітньої компоненти: набуття здобувачами вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок, необхідними для створення безпечних умов подорожей; проектування нових туристичних об'єктів і технологічних процесів відповідно до сучасних вимог по їх безпечній експлуатації.

2.2. Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:

- вивчити загальні вимоги безпеки в туризмі;
- з'ясувати, хто і як контролює виконання вимог безпеки у туристичній діяльності;
- розглянути заходи безпеки туризму;
- особливості державного регулювання в контексті безпеки туристичної діяльності;
- вивчити методи підвищення безпеки туризму;
- розглянути психологічні аспекти забезпечення безпеки туризму.

2.3 Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності

Змістовно освітня компонента спрямована на формування здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

СК 10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, вміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

Програмні результати навчання

ПР 6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

ПР 8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПР 24. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя. Розуміти основні принципи здорового способу життя та вміти застосовувати їх для підтримки власного здоров'я та працездатності.

На вивчення освітньої компоненти відводиться 135 години 4,5 кредитів ECTS.

2. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Модуль I. Теоретичні основи безпечної діяльності в туризмі

Практичне заняття № 1

Тема 1. Теоретичні основи забезпечення безпеки життєдіяльності в туристичній індустрії.

Мета заняття: ознайомлення студентів з метою та завданнями курсу “Безпека туризму”; набуття практичних навичок для виконання або розуміння різних видів діяльності в туристичних підприємствах; формування системного мислення та розвиток творчого потенціалу студентів; закріплення теоретичних знань з теми.

Методика проведення практичного заняття № 1

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	X	0,5
2. Ситуаційне завдання	Розв’язування ситуаційних завдань	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 1)	0,5
4. Розв’язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Специфіка забезпечення безпеки життєдіяльності в туристичній індустрії.
2. Права, обов’язки і свободи у сфері безпеки життєдіяльності туриста.
3. Надзвичайні ситуації та їх види.
4. Концепція прийнятного (допустимого) ризику в забезпеченні безпеки життєдіяльності в туристичній індустрії.

Ситуаційне завдання

Дайте розгорнуту письмову відповідь на запитання.

1. Поясніть, як забезпечення безпеки туристів впливає на імідж країни, як туристичного напрямку.
2. Опишіть етапи оцінки ризиків під час планування туристичного маршруту.
3. Розкрийте роль держави у забезпеченні безпеки туристичної діяльності.
4. Які сучасні технології використовуються для забезпечення безпеки туристів, і як вони допомагають знизити ризики?
5. Наведіть приклади міжнародних стандартів або норм, що регулюють безпеку туристів.

Тестування

1. Що таке безпека життєдіяльності?

- а) Система знань і дій, спрямованих на збереження здоров'я та життя людини.
- б) Система правил дорожнього руху.
- в) Навчальна дисципліна про надання першої допомоги.
- г) Система дій під час терористичної загрози.

2. *Що є основною метою забезпечення безпеки туристів?*
- а) Зниження вартості подорожей.
 - б) Зменшення впливу екологічних факторів.
 - в) Забезпечення безпеки та збереження здоров'я туристів.
 - г) Збільшення кількості туристів у країні.
3. *Які основні загрози можуть виникнути під час подорожі у гірській місцевості?*
- а) Затримка транспорту.
 - б) Лавини, обриви, небезпека від диких тварин.
 - в) Затримання прикордонною службою.
 - г) Низький рівень медичного обслуговування.
4. *Які нормативно-правові документи регулюють безпеку туристів в Україні?*
- а) Кодекс безпеки подорожей.
 - б) Закон України "Про туризм".
 - в) Міжнародний протокол безпеки туризму.
 - г) Конституція України.
5. *Що таке оцінка ризиків у туристичній індустрії?*
- а) Процес визначення рівня небезпеки на маршруті та в місці перебування туристів.
 - б) Оцінка фінансових ризиків під час подорожей.
 - в) Аналіз можливих витрат на лікування.
 - г) Процес планування бюджету подорожі.
6. *Який основний принцип організації безпеки життєдіяльності туристів?*
- а) Системність, комплексність, безперервність, адаптивність.
 - б) Мінімізація витрат на безпеку.
 - в) Підвищення рівня розваг.
 - г) Зниження кількості інструктажів.
7. *Які дії повинен виконати турист у випадку небезпечної ситуації в готелі?*
- а) Залишитися в номері та чекати на допомогу.
 - б) Евакуюватися за планом евакуації, дотримуючись вказівок персоналу.
 - в) Використовувати ліфт для швидкого спуску.
 - г) Повернутися додому.
8. *Що таке "етапи забезпечення безпеки туристів"?*
- а) Підготовка, інформування, організація заходів з безпеки, моніторинг, реагування.
 - б) Збільшення кількості туристів, підготовка звіту, перевірка локацій.
 - в) Планування бюджету, оренда транспорту, збір команди.
 - г) Оформлення документів, вибір країни, моніторинг місцевих звичаїв.
9. *Що з наведеного стосується технологічного забезпечення безпеки туристів?*
- а) Організація екскурсій у горах.
 - б) Використання GPS-трекерів та мобільних додатків.
 - в) Складання списку речей для подорожі.
 - г) Встановлення цін на путівки.
10. *Як туристам рекомендується підготуватися до можливих ризиків під час закордонних поїздок?*
- а) Вивчити основи надання першої допомоги, вивчити місцеві закони та звичаї.
 - б) Залишити всі цінні речі вдома.

- в) Ретельно спланувати бюджет подорожі.
- г) Вибрати дешевий маршрут.

Практичне заняття № 2

Тема 2. Законодавча база у сфері безпеки туризму.

Мета заняття: закріплення теоретичних знань в частині вивчення основних цілей та завдань державної системи управління безпекою життєдіяльності; вивчення основних законодавчих актів щодо забезпечення безпеки в галузі туризму.

Методика проведення практичного заняття № 2

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Відповідь на відкриті запитання	0,5
2. Ситуаційне завдання	Ситуаційне завдання	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 2)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Цілі та завдання державної системи управління безпекою життєдіяльності.
2. Система державних органів управління і нагляду за безпекою життєдіяльності.
3. Основні законодавчі акти щодо забезпечення безпеки в галузі туризму.
4. Основні положення закону України «Про туризм».
5. Конституційні основи безпеки туризму.

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Охарактеризуйте основні положення Закону України "Про туризм" у контексті безпеки туристів.
2. Які права туристів передбачені в міжнародному Глобальному етичному кодексі туризму?
3. Розкрийте роль державних органів у забезпеченні безпеки туризму в Україні.
4. Опишіть порядок дій туроператора у разі виникнення надзвичайної ситуації на туристичному об'єкті.
5. Які основні вимоги до медичного страхування туристів передбачає українське законодавство?

Ситуаційні завдання

1. Туристична агенція організувала тур, але під час нього сталася надзвичайна ситуація (землетрус). Як повинна діяти агенція згідно з законодавством?
2. Турист був поранений під час екскурсії через недотримання правил безпеки туроператором. Які права має турист, і яку відповідальність може понести туроператор?
3. Туристичний об'єкт не забезпечив належних заходів безпеки, що призвело до пожежі. Які наслідки передбачені законодавством для власника об'єкта?

Тестування

1. *Який основний закон регулює туристичну діяльність в Україні?*
 - а) Закон України "Про туризм"
 - б) Кодекс України про працю
 - в) Закон України "Про охорону здоров'я"
 - г) Закон України "Про захист прав споживачів"

2. *Який орган влади в Україні займається питаннями безпеки у сфері туризму?*
 - а) Міністерство освіти і науки
 - б) Міністерство культури та інформаційної політики
 - в) Державна служба з надзвичайних ситуацій (ДСНС)
 - г) Міністерство охорони здоров'я

3. *Що є метою закону "Про туризм" в Україні?*
 - а) Захист прав туристів та забезпечення безпеки туристичної діяльності.
 - б) Регулювання цін на туристичні послуги.
 - в) Призначення субсидій туристичним компаніям.
 - г) Забезпечення податкових пільг для готелів.

4. *Який міжнародний документ містить норми щодо захисту прав туристів?*
 - а) Загальна декларація прав людини
 - б) Глобальний етичний кодекс туризму
 - в) Європейська конвенція з прав людини
 - г) Всесвітня декларація про безпеку життєдіяльності

5. *Хто відповідає за організацію безпеки туристів у межах туристичного об'єкту?*
 - а) Турист
 - б) Туроператор або організатор туру
 - в) Державний орган контролю
 - г) Медичний заклад

6. *Які з наведених документів регулюють безпеку туристів під час транспортних перевезень?*
 - а) Міжнародна конвенція з охорони здоров'я
 - б) Чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію
 - в) Конвенція про охорону навколишнього середовища
 - г) Конвенція ООН про морське право

7. *Який нормативний акт визначає правила евакуації туристів під час надзвичайних ситуацій в Україні?*
 - а) Закон України "Про охорону праці"
 - б) Кодекс цивільного захисту України
 - в) Закон України "Про освіту"
 - г) Постанова Кабінету Міністрів України про правила пожежної безпеки

8. *Які права має турист відповідно до законодавства України?*
 - а) Отримання компенсації у випадку скасування туру з вини туроператора.
 - б) Зниження податків під час подорожі.
 - в) Повне відшкодування витрат за всі подорожі.
 - г) Можливість зменшення вартості туру за погодженням з туроператором.

9. *Як регулюються питання медичного страхування туристів під час подорожей за кордон?*

- а) Вони є обов'язковою частиною туристичного пакету, згідно із Законом "Про туризм".
- б) Підлягають обов'язковому регулюванню лише у випадках інфекційних хвороб.
- в) Не підлягають обов'язковому регулюванню.
- г) Регулюються на розсуд туроператора.

10. Яка відповідальність передбачена для туристичних агентств у разі порушення норм безпеки?

- а) Адміністративна, цивільна або кримінальна відповідальність залежно від тяжкості порушення.
- б) Лише штраф.
- в) Позбавлення права на надання послуг без відшкодування витрат.
- г) Виплата компенсації без права на подальшу діяльність.

Практичне заняття № 3

Тема 3. Страхування та контроль за дотриманням правил безпеки в туризмі.

Мета заняття: закріплення теоретичних знань в сфері поняття страхової діяльності; вивчення видів та форм страхування; ознайомлення із основними вимогами стандартизації щодо забезпечення безпеки туристичних послуг.

Методика проведення практичного заняття №3

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Відповіді на відкриті запитання	0,5
2. Ситуаційне завдання	Розв'язування ситуаційних завдань	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 3)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Страхування як складова системи безпеки в туризмі.
2. Поняття, що характеризують умови страхової діяльності.
3. Страхування при подорожах.
4. Види та форми страхування.
5. Особисте страхування туристів.
6. Майнове страхування туристів і туристичних підприємств.
7. Страхування відповідальності туристичних фірм, контрагентів і автотуристів.
8. Стандартизація вимог по забезпеченню безпеки туристичних послуг.

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Охарактеризуйте основні види страхування для туристів та їх призначення.
2. Розкрийте роль туроператора в забезпеченні дотримання правил безпеки та страхування.
3. Які обов'язки покладаються на туриста у разі настання страхового випадку?
4. Як здійснюється контроль за дотриманням правил безпеки туристичних об'єктів в Україні?

Ситуаційні завдання

1. *Ситуація з медичним страхуванням.* Турист захворів під час подорожі за кордоном і потребує медичної допомоги. Його поліс передбачає покриття медичних витрат. Які дії повинен здійснити турист, щоб отримати допомогу, та як буде діяти страхова компанія?
2. *Ситуація з порушенням правил безпеки.* Туристична група бере участь у пішому турі в горах. Один із туристів відхиляється від маршруту, порушуючи правила безпеки, що призвело до його травмування. Розгляньте, хто несе відповідальність у цій ситуації та чи отримає турист страхову компенсацію.
3. *Відмова у страхуванні в туроператора.* Туроператор не запропонував туристу страхування перед поїздкою, хоча вона містить ризиковані активності (дайвінг, альпінізм). Під час поїздки турист зазнав нещасного випадку. Розкрийте можливі наслідки для туроператора та права туриста на компенсацію.
4. *Компенсація при втраті багажу.* Турист застрахувався від втрати багажу, але в аеропорту його багаж зник. Опишіть, які кроки він повинен здійснити для отримання компенсації від страхової компанії.
5. *Надзвичайна ситуація на туристичному об'єкті.* На туристичному об'єкті трапилась пожежа, і туристи були евакуйовані. Деякі з них отримали легкі ушкодження. Опишіть, як туроператор і страхова компанія повинні діяти в цій ситуації, а також права туристів на компенсацію.

Тестування

1. *Яка мета страхування туристів під час подорожей?*
 - а) Компенсувати витрати на проживання в іншій країні.
 - б) Забезпечити захист від фінансових витрат у випадку нещасних випадків, хвороб чи інших надзвичайних ситуацій.
 - в) Знизити вартість туру для туриста.
 - г) Отримати додаткові знижки на туристичні послуги.
2. *Який вид страхування є обов'язковим для туристів, які виїжджають за кордон?*
 - а) Страхування на випадок затримки рейсу.
 - б) Медичне страхування на випадок хвороб та нещасних випадків.
 - в) Страхування на випадок втрати багажу.
 - г) Страхування цивільної відповідальності.
3. *Що включає поліс медичного страхування для туристів?*
 - а) Покриття витрат на медичну допомогу, транспортування, репатріацію в разі смерті.
 - б) Оплату за додаткові екскурсії.
 - в) Компенсацію за відмову у візі.
 - г) Знижки на харчування у ресторанах.
4. *Які органи в Україні здійснюють контроль за дотриманням правил безпеки в туризмі?*
 - а) Міністерство юстиції України.
 - б) Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС).
 - в) Міністерство оборони України.
 - г) Національна поліція України.

5. Яка відповідальність передбачена для туроператора за відсутність страхування у туристів?

- а) Адміністративна відповідальність, штрафи, можливе призупинення діяльності.
- б) Виплата компенсації.
- в) Лише попередження.
- г) Жодної відповідальності.

6. Що з переліченого НЕ є страховим випадком у медичному страхуванні туриста?

- а) Нещасний випадок під час екскурсії.
- б) Захворювання, яке сталося під час подорожі.
- в) Інфекційна хвороба, яку турист мав до подорожі.
- г) Втрата багажу.

7. Що є обов'язком туриста, застрахованого від нещасного випадку під час подорожі?

- а) Виконувати інструкції та дотримуватися правил безпеки, наданих туроператором.
- б) Самостійно обирати медичний заклад.
- в) Повідомляти туроператора про всі свої маршрути.
- г) Подорожувати тільки з інструктором.

8. Які заходи має вжити туроператор для забезпечення безпеки туристів?

- а) Надати туристам інформацію про місцеві небезпеки та правила поведінки.
- б) Забезпечити туристів харчуванням.
- в) Сплатити за розваги.
- г) Організувати екскурсії без супроводу.

9. Хто відповідає за відшкодування витрат у випадку настання страхового випадку?

- а) Туроператор.
- б) Страхова компанія.
- в) Держава.
- г) Турист.

10. Який документ підтверджує укладання страхування туриста?

- а) Паспорт.
- б) Договір страхування (страховий поліс).
- в) Віза.
- г) Квиток на літак.

Практичне заняття № 4

Тема 4. Санітарно-епідеміологічні та санітарно-гігієнічні безпеки.

Мета заняття: закріплення теоретичних знань щодо діяльності санітарно-епідеміологічної служби України; вивчення особливостей порядку проведення дезінфекційних заходів; вивчення понять санітарної охорони території України, карантину, «обмежувальні протиепідемічні заходи».

Методика проведення практичного заняття №4

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Розв'язування задач	0,5
2. Ситуаційне завдання	Ділова гра	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 4)	0,5

4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Санітарно-епідеміологічна служба України та її вплив на підприємницьку діяльність.
2. Державне регулювання діяльності у сфері захисту населення від інфекційних хвороб.
3. Порядок проведення дезінфекційних заходів.
4. Санітарна охорона території України, карантин, обмежувальні протиепідемічні заходи.

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Охарактеризуйте роль санітарно-гігієнічних норм для забезпечення безпеки туристів під час проживання в готелях.
2. Які заходи необхідні для мінімізації санітарно-епідеміологічних ризиків у туристичних об'єктах?
3. Розкрийте, які міжнародні стандарти існують для забезпечення санітарно-гігієнічної безпеки.
4. Як пандемія COVID-19 вплинула на санітарно-епідеміологічні вимоги до подорожей?
5. Які рекомендації щодо вакцинації можуть бути актуальними для туристів при поїздках до країн з епідеміологічними ризиками?

Ситуаційні завдання

1. Ситуація з інфекційною хворобою у готелі. У туриста, який проживає у готелі, виявили симптоми інфекційної хвороби. Опишіть дії адміністрації готелю відповідно до санітарно-епідеміологічних норм, а також заходи, які можуть бути вжиті для забезпечення безпеки інших гостей.

2. Вимоги до харчування під час екскурсії. Туристична група відправилася на екскурсію до віддаленого району. Що має врахувати туроператор при організації харчування для групи, щоб уникнути харчових отруєнь?

3. Місцевий спалах інфекційного захворювання. Туристична група перебуває в регіоні, де спостерігається спалах холери. Які заходи потрібно вжити туристам і туроператорам для запобігання захворюванню?

4. Порушення санітарно-гігієнічних умов у ресторані. Турист захворів на харчове отруєння після відвідування ресторану. Які права має турист і які дії можна вжити для розгляду цього випадку та його компенсації?

5. Заходи санітарно-епідеміологічної безпеки під час пандемії. Туристична компанія організовує поїздки під час пандемії COVID-19. Які основні санітарно-епідеміологічні заходи має забезпечити туроператор для безпеки туристів?

6. Контроль якості води на туристичному об'єкті. Туристи, що проживають у готелі, почали скаржитися на погане самопочуття після вживання місцевої води. Як повинна діяти адміністрація готелю, щоб забезпечити санітарно-гігієнічну безпеку та відновити довіру туристів?

Тестування

1. *Яка основна мета санітарно-епідеміологічного контролю в туризмі?*
 - а) Зменшення вартості туристичних послуг.
 - б) Запобігання поширенню інфекційних захворювань серед туристів.
 - в) Забезпечення туристів зручностями.
 - г) Оптимізація транспортних перевезень.

2. *Які інфекційні захворювання вважаються найбільш небезпечними під час подорожей?*
 - а) Застуда.
 - б) Грип, малярія, холера, вірусні гепатити.
 - в) Алергія.
 - г) Діабет.

3. *Яка установа відповідає за санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні?*
 - а) Державна податкова служба.
 - б) Міністерство культури.
 - в) Міністерство охорони здоров'я та Державна служба з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів.
 - г) Національний банк України.

4. *Що таке санітарно-гігієнічні норми?*
 - а) Норми, що визначають умови безпеки праці в офісі.
 - б) Вимоги до чистоти, водопостачання, харчування та умов проживання.
 - в) Вимоги до екскурсійних програм.
 - г) Правила дорожнього руху.

5. *Яке захворювання часто виникає через недотримання санітарно-гігієнічних норм при харчуванні?*
 - а) Харчове отруєння.
 - б) Пневмонія.
 - в) Анемія.
 - г) Дефіцит вітамінів.

6. *Що повинен зробити турист перед поїздкою до країн із високим рівнем захворюваності на інфекційні хвороби?*
 - а) Підготувати документи.
 - б) Пройти вакцинацію та отримати інформацію про епідеміологічні ризики.
 - в) Знизити витрати на подорож.
 - г) Укласти туристичне страхування.

7. *Хто відповідає за санітарно-гігієнічний контроль на місцях проживання туристів?*
 - а) Місцева влада.
 - б) Адміністрація готелю або іншого місця проживання.
 - в) Міністерство освіти.
 - г) Туристичний агент.

8. *Що є обов'язковим заходом санітарно-епідеміологічної безпеки під час пандемії?*
 - а) Перевірка квитків.
 - б) Використання засобів індивідуального захисту, соціальна дистанція, дезінфекція приміщень.

- в) Забезпечення харчування туристів.
- г) Організація екскурсій без супроводу.

9. Які заходи забезпечують санітарно-гігієнічну безпеку туристів?

- а) Регулярне прибирання приміщень, контроль якості води та харчових продуктів, забезпечення чистоти.
- б) Лише контроль за транспортними послугами.
- в) Організація екскурсій.
- г) Виконання розважальних заходів.

10. Як туристи можуть убезпечити себе від харчових інфекцій під час подорожей?

- а) Харчуватися в перевірених закладах та дотримуватись правил гігієни.
- б) Обирати лише міжнародні готелі.
- в) Їсти будь-які місцеві продукти без попереднього ознайомлення.
- г) Вживати тільки вуличну їжу.

Практичне заняття № 5

Тема 5. Фактори ризику в сфері туризму

Мета заняття: закріплення теоретичних знань щодо організація та управління охороною праці на підприємстві; вивчення можливих небезпек травмування та вплив довкілля в туризмі.

Методика проведення практичного заняття № 5

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Розв'язування задач	0,5
2. Ситуаційне завдання	Ділова гра	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 5)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Організація та управління охороною праці на підприємстві.
2. Небезпека травмування та вплив довкілля туризмі.
3. Біологічні та хімічні фактори впливу.
4. Специфічні чинники ризику у сфері туризму.
5. Фізіологічна дія метеорологічних факторів на організм людини та їх нормування.
6. Захист організму людини від перегрівання і охолодження

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Перелічіть основні категорії ризиків у сфері туризму та наведіть приклади для кожної з них.
2. Розкажіть, як туроператори можуть підготувати туристів до можливих природних ризиків під час подорожей.
3. Які заходи можуть бути прийняті для зменшення ризиків під час екстремальних видів туризму?
4. Опишіть, як політична ситуація в країні впливає на туристичний потік та діяльність туроператорів.

5. Які ризики може створювати недотримання екологічних норм у туристичних місцях?

Ситуаційні завдання

1. *Природний ризик у подорожі.* Туристична група перебуває у регіоні, де раптово почалася сильна злива та повінь. Як повинен діяти туроператор, щоб забезпечити безпеку туристів, та які заходи можуть бути вжиті для їх евакуації?
2. *Політична нестабільність у країні відвідування.* Група туристів перебуває в країні, де раптово почалися політичні заворушення та з'явилася загроза терористичних актів. Які дії повинен здійснити туроператор та як повинні діяти самі туристи?
3. *Інфекційний ризик під час пандемії.* Туристична компанія організовує подорож під час спалаху інфекційного захворювання (пандемії). Які заходи безпеки має вжити туроператор для захисту туристів?
4. *Екологічний ризик у туристичному регіоні.* Популярний туристичний регіон зазнав суттєвого забруднення води. Деякі туристи захворіли через недотримання екологічних норм. Як адміністрація регіону та туроператори повинні реагувати, щоб мінімізувати ризики та забезпечити безпеку туристів?
5. *Техногенний ризик на туристичному об'єкті.* У готелі, де проживають туристи, трапилася пожежа через несправність електропроводки. Опишіть, які заходи безпеки повинна мати адміністрація готелю, а також дії туроператора та самих туристів під час евакуації.
6. *Поведінкові ризики.* Туристична група знаходиться на екскурсії у гірському регіоні. Декілька туристів відхиляються від маршруту, нехтуючи інструкціями гіда, та потрапляють у небезпечну зону. Як повинен діяти гід у цій ситуації, та які заходи можуть бути вжиті для мінімізації подібних ризиків?
7. *Ризик, пов'язаний із транспортом.* Під час трансферу від аеропорту до готелю автобус, у якому їхали туристи, потрапив у дорожньо-транспортну пригоду. Які дії повинна здійснити туристична компанія для забезпечення медичної допомоги туристам та подальшого їх транспортування?

Тестування

1. *Який з наведених факторів ризику є найбільш поширеним у сфері туризму?*
 - а) Зміни валютного курсу.
 - б) Природні катастрофи.
 - в) Високі ціни на проживання.
 - г) Наявність сезонних знижок.
2. *Які ризики належать до категорії економічних у сфері туризму?*
 - а) Інфляція, валютні коливання, банкрутство туроператорів.
 - б) Погодні умови.
 - в) Епідемії та пандемії.
 - г) Затори на дорогах.
3. *Які з наведених факторів можна віднести до соціокультурних ризиків?*
 - а) Мовний бар'єр, культурні відмінності, можливі конфлікти з місцевим населенням.

- б) Погодні умови.
 - в) Відсутність належних страхових послуг.
 - г) Коливання цін на послуги.
4. *Які ризики найбільш характерні для екстремальних видів туризму?*
- а) Нещасні випадки, травми, природні небезпеки.
 - б) Інфляція.
 - в) Брак екскурсійних маршрутів.
 - г) Культурні відмінності.
5. *Що з наведеного є прикладом політичного ризику в туризмі?*
- а) Терористичні загрози, нестабільна політична ситуація, військові конфлікти.
 - б) Мовні бар'єри.
 - в) Підвищення цін на проживання.
 - г) Погодні умови.
6. *Які заходи можуть зменшити ризики для туристів під час природних катастроф?*
- а) Попереднє інформування, наявність евакуаційного плану, страхування від природних катастроф.
 - б) Підготовка до культурних відмінностей.
 - в) Підвищення цін на тури.
 - г) Забезпечення харчування.
7. *Що є прикладом екологічного ризику в туризмі?*
- а) Забруднення води і повітря, порушення природного середовища.
 - б) Недотримання мовного етикету.
 - в) Недостатнє знання мови країни відвідування.
 - г) Наявність сезонних знижок.
8. *Як туроператори можуть знизити вплив політичних ризиків на свою діяльність?*
- а) Укладання страхових договорів, диверсифікація напрямків, моніторинг ситуації в країнах.
 - б) Підвищення цін на тури.
 - в) Виключення медичних послуг.
 - г) Забезпечення харчування туристів.
9. *Що таке «ризик» у контексті туристичної діяльності?*
- а) Можливість втрат або небажаних подій, які можуть вплинути на безпеку чи фінансові результати діяльності.
 - б) Підвищення вартості путівок.
 - в) Прогнозоване зростання туризму.
 - г) Підвищення сервісу.
10. *Який ризик належить до техногенних у сфері туризму?*
- а) Пожежі в готелях, аварії на транспорті.
 - б) Зміни курсу валют.
 - в) Конфлікти з місцевим населенням.
 - г) Підвищення вартості туристичних послуг.

Модуль 2. Безпека за умов різних видів туристичної діяльності

Практичне заняття № 6

Тема 6. Санітарно-гігієнічні вимоги до готельних комплексів та приміщень громадського та спеціального призначення

Мета заняття: закріплення теоретичних знань щодо санітарних вимог щодо утримання житлових приміщень готелів та територій готельних комплексів.

Методика проведення практичного заняття № 6

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Розв'язування ситуаційних задач	0,5
2. Ситуаційне завдання	Ділова гра	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 6)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Санітарні вимоги до утримання житлових приміщень готелів та територій готельних комплексів.
2. Санітарні вимоги до закладів ресторанного господарства.
3. Правила особистої гігієни персоналу готельних та туристичних комплексів, саун, басейнів.
4. Гігієна туриста.

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Розкрийте основні вимоги щодо санітарно-гігієнічної безпеки в номерах готелів.
2. Які засоби для забезпечення гігієни повинні надаватися кожному гостю готелю?
3. Які заходи слід вживати для дезінфекції зон загального користування в готелі?
4. Як повинні бути облаштовані громадські вбиральні в готелях з точки зору гігієни?
5. Опишіть основні вимоги до санітарно-гігієнічного контролю на кухні та в ресторанах готелів.

Ситуаційні завдання

1. *Скарги гостей на чистоту номерів.* Група гостей поскаржилася на чистоту своїх номерів, зокрема на брудні поверхні та неприємний запах у ванній кімнаті. Які дії повинна вжити адміністрація готелю для розв'язання цієї ситуації та попередження подібних випадків у майбутньому?

2. *Інфекційний ризик у готелі.* В одному з номерів готелю проживав гість із симптомами інфекційного захворювання. Як повинні діяти працівники готелю після його виїзду, щоб уникнути поширення інфекції?

3. *Проблема з водопостачанням у готелі.* Через технічні проблеми в готелі відсутня гаряча вода на тривалий час. Які дії повинна вжити адміністрація, щоб забезпечити належні умови для гостей, та які альтернативи можуть бути запропоновані?

4. *Порушення гігієнічних умов у ресторані при готелі.* Після обіду в ресторані при готелі декілька гостей відчули ознаки харчового отруєння. Які заходи повинна вжити адміністрація готелю для забезпечення санітарно-гігієнічної безпеки у ресторані та попередження подібних випадків?

5. Проблема з вентиляцією та кондиціонуванням повітря. Гості скаржаться на задуху в номерах через несправність системи кондиціонування. Як повинна діяти адміністрація готелю для оперативного вирішення цієї проблеми, щоб забезпечити комфортне перебування гостей?

6. Вимоги щодо гігієни у громадських приміщеннях. У вестибюлі та коридорах готелю спостерігається скупчення людей, особливо під час сезонного підйому захворювань. Які заходи повинна впровадити адміністрація для забезпечення гігієнічних умов у зонах загального користування?

7. Необхідність термінової дезінфекції після виявлення інфекційного випадку. У готелі виявлено гостя з підтвердженою інфекцією. Розробіть план дій з дезінфекції місць загального користування та номера, в якому проживав гість, щоб уникнути розповсюдження інфекції.

8. Впровадження регулярного моніторингу санітарно-гігієнічних умов. Як повинна проводитись регулярна оцінка стану гігієни в номерах та приміщеннях загального користування готелю? Які індикатори допоможуть оцінити відповідність умов санітарним нормам?

Тестування

1. Які норми повинні дотримуватися в номерах готелів для забезпечення санітарно-гігієнічної безпеки?

- а) Щоденне прибирання, регулярна дезінфекція, провітрювання приміщень.
- б) Прибирання за запитом клієнтів, обов'язкова чистка килимів раз на рік.
- в) Замовлення послуг клінінгу лише для номерів люкс.
- г) Достатньо регулярної зміни білизни.

2. Що з переліченого є обов'язковою вимогою до водопостачання в готельних комплексах?

- а) Наявність холодної та гарячої води цілодобово.
- б) Подача лише холодної води з 6:00 до 22:00.
- в) Подача гарячої води лише в номерах підвищеного комфорту.
- г) Подача води тільки за запитом.

3. Які вимоги щодо якості постільної білизни та рушників у готелях?

- а) Щотижнева заміна білизни, прасування обов'язкове.
- б) Білизна та рушники повинні бути чистими, замінюватися після кожного гостя.
- в) Білизна замінюється раз на місяць.
- г) Використовується одноразова білизна.

4. Яка температура повітря повинна підтримуватися в номерах готелів для забезпечення комфортних умов?

- а) Від 20°C до 24°C.
- б) Від 10°C до 15°C.
- в) Більше 25°C.
- г) Нижче 18°C.

5. Що повинно бути забезпечено в кожному номері готелю з метою дотримання санітарно-гігієнічних норм?

- а) Окремий санвузол, рушники, засоби особистої гігієни.
- б) Лише спальне місце.
- в) Лише туалет на поверсі.
- г) Засоби гігієни за запитом.

6. Який мінімальний об'єм кімнати на одного гостя в готелях за санітарно-гігієнічними вимогами?

- а) 9 м².
- б) 4 м².
- в) 15 м².
- г) 20 м².

7. Які вимоги до вентиляції та кондиціонування повітря в готелях?

- а) Приміщення повинно провітрюватися та мати системи вентиляції або кондиціонування для підтримки оптимальної температури.
- б) Вентиляція не обов'язкова, якщо є вікна.
- в) Достатньо природного провітрювання.
- г) Необхідно використовувати вентилятори в кожному номері.

8. Що включає дезінфекційний план готельного комплексу?

- а) Регулярне прибирання номерів, дезінфекція поверхонь, провітрювання.
- б) Лише прибирання вестибюля.
- в) Дезінфекція номерів раз на місяць.
- г) Прибирання раз на день без дезінфекції.

9. Які заходи санітарно-гігієнічної безпеки мають бути забезпечені в ресторанах при готелях?

- а) Регулярне миття посуду, дезінфекція робочих поверхонь, зберігання продуктів за відповідними умовами.
- б) Подавати їжу в одноразовому посуді без миття.
- в) Використовувати лише місцеві продукти.
- г) Обмежити меню.

10. Як повинна проводитись обробка поверхонь у громадських приміщеннях готелів?

- а) Поверхні повинні регулярно дезінфікуватися, особливо в зонах з високим контактом.
- б) Достатньо сухого прибирання раз на тиждень.
- в) Проводиться лише в коридорах.
- г) Лише за запитом гостей.

Практичне заняття № 7

Тема 7. Безпека в різних видах туризму.

Мета заняття: закріплення теоретичних знань щодо вимог до забезпечення безпеки туриста під час подієвого туризму, паломництва, лікувально-оздоровчого туризму.

Методика проведення практичного заняття № 7

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Розв'язування ситуаційних задач	0,5
2. Ситуаційне завдання	Ділова гра	0,5

3. Семінар	Опитування (тема 7)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Вимоги до забезпечення безпеки туриста під час подієвого туризму, паломництва, лікувально-оздоровчого туризму.
2. Безпечність туристичного походу, та велотуризму.
3. Забезпечення безпеки в сільському та екологічному туризмі.
4. Безпека різних видів екстремального туризму.

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Назвіть основні ризики для туристів під час походів у гірську місцевість і поясніть, як їх можна уникнути.
2. Які вимоги до підготовки туристів для безпечного заняття дайвінгом?
3. Розкрийте ключові заходи безпеки, які повинні бути дотримані при сафарі в диких місцях.
4. Які ризики супроводжують туристів під час відвідування арктичних територій, та як їм можна протидіяти?
5. Які дії слід виконати туристам під час екстреної ситуації в джунглях?

Ситуаційні завдання

1. Проблема з погодою в гірському туризмі. Група туристів піднялась у гори для ночівлі. Раптово погіршилася погода, почався сильний снігопад. Як повинен діяти гід, щоб забезпечити безпеку групи, та які заходи варто вжити для повернення до бази?

2. Надзвичайна ситуація під час дайвінгу. Під час дайвінгу один з туристів раптово втратив орієнтацію під водою і почав панікувати. Які дії повинен вжити його напарник та інструктор, щоб забезпечити безпеку туриста?

3. Зустріч з дикою твариною під час сафарі. Під час сафарі у національному парку група туристів виявила сліди великого хижака поблизу табору. Як має діяти гід, щоб забезпечити безпеку туристів та уникнути ризику зустрічі з твариною?

4. Нещасний випадок під час сплаву на річці. Під час сплаву на річці один із туристів втратив рівновагу та випав з човна у швидку течію. Як повинен діяти інструктор та інші учасники групи, щоб максимально швидко надати допомогу та врятувати туриста?

5. Захворювання під час походу в джунглях. Один з туристів під час походу в джунглях почав відчувати слабкість та симптоми лихоманки. Які дії повинна здійснити група та гід для надання першої допомоги та організації безпечного транспортування до лікарні?

6. Пошкодження спорядження під час сходження на гору. Під час підйому на гору у одного з учасників групи зламалося кріплення на черевіку. Як повинні діяти гід та інші туристи, щоб продовжити сходження або повернутися до базового табору без ризику для життя?

7. Втрачена орієнтація в пустелі. Група туристів здійснює похід по пустелі. Через сильний вітер та зміну рельєфу туристи втратили орієнтацію. Як повинна діяти група для повернення на попередній маршрут та забезпечення безпеки всіх учасників?

8. *Травма під час велопоходу.* Під час велопоходу один із туристів впав і травмував ногу. Які першочергові дії повинні здійснити учасники групи та інструктор для надання першої допомоги та організації безпечного транспортування травмованого?

9. *Втрата туриста в джунглях.* Під час екскурсії в джунглях один з туристів відстав від групи і зник з поля зору. Як повинні діяти гід та інші учасники групи, щоб максимально швидко знайти туриста, враховуючи особливості джунглів?

10. *Загроза висотної хвороби у гірському туризмі.* Під час підйому в горах у одного з туристів з'явилися симптоми висотної хвороби (головний біль, нудота). Як повинен діяти гід, щоб надати допомогу, і які заходи потрібно вжити для безпечного спуску або адаптації?

Тестування

1. *Які з наведених факторів найбільше впливають на безпеку туристів у гірському туризмі?*

- а) Погодні умови, висота, ризик сходження лавин.
- б) Мовний бар'єр, культурні відмінності.
- в) Розвиток інфраструктури, наявність місцевих гідів.
- г) Транспортні витрати.

2. *Що є основним аспектом забезпечення безпеки в екстремальних видах туризму?*

- а) Спеціальна підготовка та інструктаж туристів, наявність захисного спорядження.
- б) Наявність комфортабельного готелю поблизу.
- в) Використання найновішого обладнання.
- г) Залучення іноземних гідів.

3. *Що є одним із основних ризиків у водному туризмі?*

- а) Погіршення погодних умов, сильні течії, недостатній рівень підготовки.
- б) Доступність транспортних засобів.
- в) Недостатня кількість рятувальних станцій.
- г) Відсутність страхування.

4. *Який фактор безпеки є критично важливим для туристів під час сафарі?*

а) Дотримання правил поведінки з дикими тваринами, наявність професійного гіда.

- б) Високий рівень гігієни у таборі.
- в) Наявність місцевих сувенірів.
- г) Середня температура повітря.

5. *Яке спорядження є обов'язковим для піших походів у зимовий період?*

- а) Теплий одяг, спеціальні черевики, снігові лопатки, лавинний датчик.
- б) Літній одяг, крем від сонця.
- в) пляжний рушник та капелюх.
- г) Фотокамера.

6. *Що є важливим елементом підготовки до пригодницького туризму (квадроцикли, гірські велосипеди тощо)?*

- а) Попереднє навчання, захисне спорядження, технічний огляд обладнання.
- б) Страхування життя туриста.
- в) Місцеві гіді.
- г) Підбір команди.

7. Що з перерахованого є основним ризиком для туристів під час подорожі в джунглі?

- Зустріч з отруйними тваринами та комахами, екстремальна вологість.
- Відсутність мобільного зв'язку.
- Недостатня кількість культурних пам'яток.
- Висока температура води.

8. Який ризик пов'язаний із альпінізмом на великій висоті?

- Висотна хвороба, нестача кисню, перепади температур
- Культурні відмінності
- Відсутність наметів
- Розмиття доріг

9. Які заходи безпеки є обов'язковими під час дайвінгу?

- Попередній інструктаж, контроль рівня кисню, наявність напарника.
- Наявність гіда на суші.
- Використання яскравого костюма.
- Умови комфортної температури води.

10. Яка основна вимога безпеки у велотуризмі?

- Наявність захисного шолома, ретельне дотримання маршруту.
- Наявність карти.
- Використання туристичних маркерів.
- Підбір команди з місцевих гідів.

Практичне заняття № 8

Тема 8. Забезпечення безпеки життєдіяльності туриста за умов активного і екстремального туризму.

Мета заняття: закріплення теоретичних знань щодо особливостей небезпек за умов організації пішохідного, велосипедного, гірського, кінного та водного туризму; формування навичок надання першої медичної допомоги; ознайомлення з медичними вимоги до учасника туристського походу.

Методика проведення практичного заняття № 8

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Розв'язування ситуаційних задач	0,5
2. Ситуаційне завдання	Ділова гра	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 8)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

- Особливості небезпек за умов організації пішохідного, велосипедного, гірського, кінного та водного туризму.
- Перша медична допомога. Склад похідної аптечки.
- Правила руху по маршруту в зимовий та весняно-осінній період.
- Правила пересування в колоні по одному. Швидкість руху. Темп руху.
- Страховка і самостраховка під час руху.

6. Альпеншток, льодоруб, дюралюмінієва лижна палиця та ін. підручні засоби самостраховки.
7. Універсальне альпіністське спорядження як найкращий засіб страховки.
8. Медичні вимоги до учасника туристського походу.

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Які ключові фактори безпеки повинні враховуватися під час планування походу в маловідомі гори?
2. Поясніть, які дії необхідно виконати для захисту від висотної хвороби.
3. Які правила необхідно дотримуватися при перебуванні на водних маршрутах у екстремальних умовах?
4. Охарактеризуйте необхідні заходи для забезпечення безпеки групи в умовах тропічного лісу.
5. Опишіть основні дії у разі нещасного випадку під час активного туризму.

Ситуаційні завдання

1. *Ситуація з висотною хворобою.* Під час сходження на гору один з туристів почав відчувати головний біль і слабкість, що є симптомами висотної хвороби. Як повинна діяти група та гід, щоб допомогти туристу та уникнути ускладнень?
2. *Зустріч з дикою твариною.* Під час екстремального походу в лісовій місцевості група натрапила на дикого ведмедя. Що повинен зробити гід для забезпечення безпеки групи, та як повинні поводитися учасники, щоб уникнути небезпеки?
3. *Проблема з гіпотермією.* Під час зимового походу один із туристів почав страждати від переохолодження (гіпотермії). Які дії повинна вжити група, щоб надати першу допомогу та не допустити погіршення стану потерпілого?
4. *Збій у спорядженні на великій висоті.* Під час сходження на гірську вершину у одного з туристів вийшла з ладу страховка. Які дії повинна вжити група, щоб забезпечити безпеку туриста та продовжити сходження?
5. *Відсутність орієнтирів у пустелі.* Під час активного походу пустелею група втратила орієнтацію через сильну піщану бурю. Як повинні діяти учасники, щоб безпечно знайти вихід та уникнути ризику зневоднення?
6. *Перекидання човна на річці.* Під час рафтингу на гірській річці човен з туристами перекинувся, і декілька учасників опинилися у воді. Як повинен діяти інструктор та інші учасники для забезпечення безпеки та допомоги тим, хто потрапив у воду?
7. *Затримка під час альпіністського сходження.* Під час сходження група не вклалася у відведений час через несприятливі погодні умови. Як повинен діяти керівник групи, щоб забезпечити безпеку та організувати тимчасовий притулок?
8. *Втрачений учасник в джунглях.* Під час походу в джунглях один з учасників відстав від групи та загубився. Як повинні діяти гід та інші туристи для пошуку та забезпечення його безпеки?

9. *Травма під час велопоходу.* Учасник екстремального велопоходу впав та травмував ногу, не маючи можливості самотійно продовжити шлях. Які дії повинна вжити група для надання першої допомоги та забезпечення евакуації?

10. *Аварія на річці під час каякінгу.* Під час каякінгу один з туристів потрапив у швидку течію та зазнав травм. Як повинен діяти інструктор та які заходи потрібно вжити для швидкої та безпечної евакуації потерпілого?

Тестування

1. *Яке спорядження є обов'язковим для забезпечення безпеки в екстремальному туризмі?*

- а) Спеціальний захисний одяг, аптечка першої допомоги, засоби зв'язку.
- б) Лише вода та їжа.
- в) Місцевий провідник.
- г) Багаторазовий одяг і спортивне взуття.

2. *Який із перерахованих факторів є найбільш критичним у забезпеченні безпеки під час альпінізму?*

- а) Стан здоров'я туриста та попередня підготовка.
- б) Рівень готелю у базовому таборі.
- в) Кількість учасників походу.
- г) Висота гори.

3. *Які заходи безпеки є обов'язковими для туристів під час рафтингу?*

- а) Захисне спорядження, напарник, попередній інструктаж.
- б) Наявність спортивного взуття.
- в) Запасна пара весла.
- г) Використання легких плавальних засобів.

4. *Що включає правильна підготовка туриста до активного або екстремального відпочинку?*

- а) Фізичне тренування, підготовка спорядження, інструктаж.
- б) Лише знання маршруту.
- в) Легка підготовка до маршруту.
- г) Харчові запаси.

5. *Як туристи повинні діяти в разі зустрічі з дикою твариною під час походу?*

- а) Не робити різких рухів, тримати дистанцію, залишатися групою.
- б) Бігти якомога швидше.
- в) Спробувати зробити селфі.
- г) Гучно кричати, щоб налякати тварину.

6. *Що є основною вимогою під час використання альпіністського спорядження?*

- а) Перевірка справності спорядження перед використанням.
- б) Використання спорядження іншої групи.
- в) Відсутність шолома у випадку невеликої висоти.
- г) Зберігання спорядження у рюкзаку.

7. *Який ризик найбільше загрожує туристам при активному відпочинку на великих висотах?*

- а) Висотна хвороба та недостаток кисню.

- б) Низька температура води.
в) Занадто яскраве сонце.
г) Відсутність місцевих гідів.
8. Як правильно діяти при гіпотермії під час походу?
а) Зігріти потерпілого, надати теплий напій, укутати.
б) Дати холодну воду.
в) Перенести його на відкрите повітря.
г) Продовжувати похід без зупинки.
9. Що є обов'язковим для збереження безпеки під час туристичного походу в маловідомій місцевості?
а) Попереднє вивчення маршруту, наявність карти, засобів зв'язку.
б) Лише компас.
в) Легка підготовка.
г) Оренда місцевого транспорту.
10. Яка є першочергова дія у разі травми під час екстремального туризму?
а) негайне надання першої допомоги та зв'язок з рятувальними службами.
б) Залишити травмованого і повернутись.
в) Виклик гіда.
г) Перенести потерпілого у притулок без надання допомоги.

Практичне заняття № 9

Тема 9. Забезпечення безпеки життєдіяльності туриста за умов подієвого і паломницького туризму

Мета заняття: закріплення теоретичних знань щодо правил обслуговування пасажирів на конкретних видах транспорту; формування системного мислення та розвиток творчої особистості студентів.

Методика проведення практичного заняття № 9

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Розв'язування ситуаційних задач	0,5
2. Ситуаційне завдання	Ділова гра	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 9)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Транспортні подорожі і транспортні засоби.
2. Вимоги до безпеки автомобільних перевезень.
3. Водний і залізничний туризм.
4. Авіаперельоти.
5. Правила обслуговування пасажирів на конкретних видах транспорту.
6. Масові туристичні події спортивного характеру.
7. Особливості перебування на стадіонах та інших спортивних спорудах за умов проведення масових спортивних подій.
8. Особливості поведінки в країнах Азії та Африки.
9. Небезпечні регіони та частини країн для відвідування українськими туристами.

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Назвіть основні небезпеки, з якими можуть зіткнутися туристи під час паломницьких турів, і способи їх уникнення.
2. Які особливі заходи безпеки потрібні при організації подієвих турів у великих містах?
3. Опишіть правила поведінки туристів під час відвідування святинь і релігійних об'єктів в іншій країні.
4. Як туристам слід підготуватися до участі у масових заходах (фестивалях, змаганнях) у країнах з іншими культурними традиціями?
5. Які основні правила слід дотримуватися під час великих релігійних процесій для запобігання надзвичайним ситуаціям?

Ситуаційні завдання

1. *Паніка на подієвому заході.* Під час фестивалю в центрі міста раптово виникла паніка через фальшиву загрозу. Як повинні діяти туристи, щоб безпечно вийти з натовпу, та які заходи безпеки вони повинні знати заздалегідь?

2. *Захворювання під час паломницького туру.* Один із туристів під час паломницького туру захворів і потребує медичної допомоги, проте група знаходиться в регіоні з обмеженим доступом до лікарень. Які дії повинні здійснити учасники, щоб забезпечити безпеку хворого?

3. *Тиснява на масовому заході.* Під час подієвого заходу з великою кількістю учасників туристи опинилися у щільному натовпі, який почав рухатись до одного з виходів. Як повинні діяти туристи, щоб уникнути ризику тисняви і зберегти безпеку?

4. *Втрачений учасник паломницького туру.* Під час паломницької подорожі один із туристів відстав від групи та загубився у великому релігійному комплексі. Як повинні діяти гід та інші туристи, щоб знайти людину та забезпечити її безпеку?

5. *Невідповідність кліматичних умов.* Група паломників прибуває в гірську місцевість, де температура набагато нижча, ніж очікувалося, і багато з них не підготували належний одяг. Як керівник туру може організувати групу, щоб забезпечити комфорт і безпеку всіх учасників?

6. *Порушення місцевих релігійних норм.* Під час паломництва до іншої країни один із туристів ненавмисно порушує релігійні норми місцевих жителів, що призводить до конфлікту. Які дії слід вжити керівнику групи, щоб уникнути ескалації конфлікту та залагодити ситуацію?

7. *Погіршення стану туриста через нестачу води.* Під час масової події в спекотному кліматі один із туристів відчув ознаки зневоднення. Як повинна діяти група та які заходи потрібно вжити, щоб забезпечити йому допомогу та попередити можливі ускладнення?

8. *Екстрена ситуація на фестивалі з обмеженими евакуаційними виходами.* Під час фестивалю сталося надзвичайне становище, але через велику кількість людей евакуаційні виходи швидко блокуються. Як повинні діяти туристи, щоб знайти безпечний вихід, і які превентивні заходи мали бути вжиті заздалегідь?

Тестування

1. *Які ризики найчастіше виникають у туристів під час великих подієвих заходів (фестивалів, спортивних змагань)?*
 - а) Велике скупчення людей, можливість тисняви.
 - б) Недостатня кількість місць для паркування.
 - в) Брак культурних пам'яток.
 - г) Сильні сонячні опіки.

2. *Що є важливим елементом безпеки під час паломницьких турів?*
 - а) Дотримання релігійних звичаїв, обмеження доступу до небезпечних об'єктів.
 - б) Заборона фото- і відеозйомки.
 - в) Обов'язкова присутність представника місцевої влади.
 - г) Відмова від використання туристичних карт.

3. *Які заходи потрібно врахувати для забезпечення санітарно-гігієнічної безпеки під час паломництва?*
 - а) Доступ до чистої води, регулярна дезінфекція місць зібрання людей.
 - б) Заборона споживання їжі.
 - в) Відсутність медичного пункту.
 - г) Використання старих медичних засобів.

4. *Які дії рекомендовано здійснювати туристам у разі виникнення паніки в місцях великого скупчення людей?*
 - а) Залишатися спокійними, уникати тисняви, рухатися до виходів.
 - б) Бігти у різні сторони.
 - в) Залишатися на місці.
 - г) Вимагати негайного втручання місцевої поліції.

5. *Які заходи безпеки є основними під час масових релігійних процесій?*
 - а) Уважність до пересування людей, використання інформаційних оголошень, обмеження доступу до небезпечних зон.
 - б) Забезпечення наметів.
 - в) Відмова від релігійних символів.
 - г) Присутність поліції біля кожного входу.

6. *Які дії необхідно здійснювати туристам під час подорожей у високогірні релігійні місця?*
 - а) Адаптація до висоти, наявність аптечки, дотримання інструктажу.
 - б) Вибір легкої одягу.
 - в) Використання тільки легкого спорядження.
 - г) Відсутність карти маршруту.

7. *Що є необхідним елементом підготовки туристів перед участю у масових подієвих заходах?*
 - а) Інструктаж щодо евакуаційних маршрутів, наявність засобів зв'язку, знання контактів екстрених служб.
 - б) Лише бронювання місць для відпочинку.
 - в) Наявність особистого транспорту.
 - г) Відсутність особистих документів.

8. *Які ризики можуть виникнути під час подорожі на паломницькі заходи у віддалені регіони?*

- а) Недоступність медичної допомоги, відсутність постійного зв'язку, складні кліматичні умови.
- б) Висока температура повітря.
- в) Наявність занадто багато сувенірних крамниць.
- г) Занадто коротка відстань маршруту.

9. Що важливо мати з собою туристам під час паломництва в країни з іншими релігійними нормами?

- а) Вивчення місцевих релігійних норм, повага до звичаїв та обрядів, знання основних мовних фраз.
- б) Відмова від комунікації.
- в) Наявність лише гіда.
- г) Лише карту місцевості.

10. Які елементи безпеки повинні забезпечувати організатори подієвих заходів?

- а) Евакуаційні виходи, контроль за кількістю відвідувачів, чергування медичних служб.
- б) Лише сувенірні крамниці.
- в) Відсутність охорони.
- г) Організація харчових зон.

Практичне заняття № 10

Тема 10. Безпека міжнародного туризму.

Мета заняття: закріплення теоретичних знань щодо безпеки та захисту туристів у міжнародних подорожах; набуття навичок розв'язання ситуаційних задач; вивчення обов'язків держави і приватного сектору, щодо забезпечення безпеки іноземним туристам.

Методика проведення практичного заняття № 10

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Розв'язування ситуаційних задач	0,5
2. Ситуаційне завдання	Ділова гра	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 10)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Безпека і захист туристів у міжнародних подорожах.
2. Заходи безпеки, держави, що приймає, і держави, з якої турист прибув.
3. Обов'язки держави і приватного сектору, щодо забезпечення безпеки іноземним туристам.

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Які документи повинен мати з собою турист для поїздки за кордон?
2. Поясніть, які види страхування є важливими для міжнародного туризму.
3. Які заходи безпеки слід вжити туристу під час поїздки до країни з підвищеною небезпекою?

4. Які особливості підготовки необхідні для туриста, який відвідує країну з іншими культурними традиціями?
5. Які основні правила слід дотримуватися туристам у країнах, де існують високі ризики захворювань?

Ситуаційні завдання

1. *Втрата документів.* Турист втратив паспорт і документи під час перебування у країні. Як він повинен діяти, щоб забезпечити можливість повернення на батьківщину?
2. *Ситуація зі здоров'ям за кордоном.* Під час подорожі турист відчув різке погіршення здоров'я. Медична допомога виявилася дорогою. Як туристу можна було б підготуватися до такої ситуації, щоб зменшити витрати?
3. *Політична нестабільність.* Турист знаходиться у країні, де раптово виникла політична нестабільність і масові заворушення. Які заходи він повинен вжити, щоб уникнути небезпеки?
4. *Підозра на шахрайство.* Під час подорожі місцевий житель пропонує туристу послугу обміну валюти за вигідним курсом. Як повинен діяти турист, щоб уникнути можливого шахрайства?
5. *Ситуація з незнайомими культурними нормами.* Турист, який вперше відвідує країну з відмінними культурними нормами, випадково порушив місцеві правила поведінки у святинях. Як він повинен вибачитися та уникнути негативних наслідків?
6. *Складнощі з комунікацією.* Турист не володіє місцевою мовою та втратив доступ до телефону в незнайомому місті. Як він може знайти вихід, зважаючи на мовний бар'єр?
7. *Екстрена ситуація через стихійне лихо.* Турист знаходиться в країні, коли починається землетрус. Які дії він повинен здійснити, щоб мінімізувати ризики для свого життя?
8. *Проблеми зі здоров'ям через воду та їжу.* Після споживання місцевої води та їжі турист відчув погіршення здоров'я. Яких заходів йому слід було дотримуватись, щоб уникнути харчових отруєнь?
9. *Аварійна евакуація через військовий конфлікт.* Турист опинився в регіоні, де почався військовий конфлікт, і необхідна термінова евакуація. Які кроки йому варто здійснити для безпечного повернення на батьківщину?
10. *Конфлікт через неповагу до релігійних норм.* Турист порушив релігійні правила поведінки в місцевій святині, що викликало обурення серед місцевих жителів. Як йому правильно вчинити, щоб згладити ситуацію?

Тестування

1. Який з цих документів є обов'язковим для подорожі до більшості іноземних країн?
 - а) Паспорт
 - б) Водійські права
 - в) Студентський квиток
 - г) Копія свідоцтва про народження

2. *Що важливо знати туристу перед поїздкою до країни з високим рівнем ризику інфекційних захворювань?*
- а) Перелік рекомендованих щеплень та вимоги щодо вакцинації
 - б) Інформацію про валютні курси
 - в) Прогноз погоди на наступний місяць
 - г) Доступність інтернету
3. *Які фактори є найбільш ризикованими для міжнародного туриста в країнах з нестабільною політичною ситуацією?*
- а) Можливість терористичних атак та масових заворушень
 - б) Висока ціна на продукти
 - в) Низька температура повітря
 - г) Відсутність місцевих визначних пам'яток
4. *Що є обов'язковим для медичного страхування в міжнародних поїздках?*
- а) Покриття витрат на екстрену медичну допомогу та транспортування
 - б) Відшкодування витрат на харчування
 - в) Покриття витрат на місцевий транспорт
 - г) Покриття витрат на сувеніри
5. *Що має робити турист у випадку втрати паспорта за кордоном?*
- а) Звернутися до посольства або консульства своєї країни
 - б) Повернутися до країни проживання
 - в) Придбати новий паспорт у місцевому магазині
 - г) Спробувати в'їхати назад без документів
6. *Що необхідно знати туристу про звичаї та закони країни, яку він відвідує?*
- а) Місцеві правила поведінки, заборони та традиції
 - б) Лише інформацію про визначні місця
 - в) Лише прогнози погоди
 - г) Лише розташування ресторанів
7. *Які заходи важливо взяти туристу для уникнення шахрайства за кордоном?*
- а) Не розголошувати особисті дані, уникати підозрілих пропозицій
 - б) Завжди віддавати паспорт у заставу
 - в) Використовувати тільки готівку
 - г) Ділитися місцем проживання з місцевими жителями
8. *Що є основним для забезпечення безпеки туриста під час міжнародних подорожей?*
- а) Вивчення інформації про ризику та правила поведінки в країні
 - б) Лише підготовка туристичного маршруту
 - в) Вибір авіакомпанії
 - г) Закупівля сувенірів
9. *Як турист може мінімізувати ризик зараження хворобами під час подорожі?*
- а) Дотримуватися правил гігієни, уникати скупчення людей, мати базову аптечку
 - б) Споживати лише місцеві продукти
 - в) Використовувати мінімум санітарних засобів
 - г) Пити воду лише з відкритих джерел

10. Що слід враховувати туристу при поїзді в країну з іншими релігійними переконаннями?

- а) Поважати місцеві звичаї, уникати неприпустимих дій
- б) Лише дотримуватися туристичних маршрутів
- в) Ігнорувати місцеві релігійні звичаї
- г) Спілкуватися виключно рідною мовою

Практичне заняття № 11

Тема 11. Нещасні випадки та захворювання в туризмі.

Мета заняття: закріплення теоретичних знань щодо організації надання першої медичної допомоги потерпілим; вивчення видів нещасних випадків та захворювань в туризмі.

Методика проведення практичного заняття № 11

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Розв'язування ситуаційних задач	0,5
2. Ситуаційне завдання	Ділова гра	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 11)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Організація надання першої медичної допомоги потерпілим.
2. Поранення, зовнішні та внутрішні кровотечі.
3. Електротравми. Утоплення та задушення.
4. Порушення дихання і серцевої діяльності.
5. Переломи і вивихи, травми голови.
6. Термічні впливи та опіки. Особливості отруєння.

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Які основні ризики для здоров'я можуть виникнути під час подорожей до віддалених природних місцевостей?
2. Поясніть, чому важливо мати аптечку з різними засобами надання першої допомоги під час подорожей.
3. Що повинен знати турист перед відвідуванням місць з високим ризиком інфекцій?
4. Які засоби необхідні для уникнення зневоднення в умовах спеки?
5. Як туристи можуть уникнути нещасних випадків при підготовці до гірських походів?

Ситуаційні завдання

1. *Травма під час походу.* Під час походу один із туристів отримав травму ноги і не може самостійно пересуватися. Як повинна діяти група, щоб надати першу допомогу та безпечно евакуювати постраждалого?

2. *Гірська хвороба.* Один із туристів під час підйому на висоту понад 3 000 метрів відчув головний біль, нудоту та загальну слабкість, що може свідчити про симптоми гірської хвороби. Які дії слід виконати групі та самому туристу?
3. *Отруєння невідомою їжею.* Після обіду у віддаленому селі декілька туристів відчули сильний біль у животі, нудоту та запаморочення. Як повинні діяти туристи, щоб уникнути ускладнень, і які заходи безпеки вони могли б вжити заздалегідь?
4. *Сонячний удар на екскурсії.* Під час екскурсії у пустельній місцевості турист почав відчувати слабкість, головний біль і сухість у роті, що може свідчити про сонячний удар. Які заходи необхідно вжити, щоб надати йому першу допомогу та запобігти погіршенню стану?
5. *Укус отруйної змії.* Під час походу туриста вкусила змія, яку він не зміг ідентифікувати. Які заходи першої допомоги мають бути вжиті до приїзду медичних працівників, і як діяти, якщо медична допомога недоступна найближчим часом?
6. *Погіршення самопочуття під час подорожі до тропічної країни.* Турист, який відвідує тропічну країну, почав відчувати симптоми малярії (висока температура, лихоманка, озноб). Як йому діяти і які заходи він повинен був вжити до поїздки для запобігання захворюванню?
7. *Зневоднення під час тривалого маршруту.* Під час тривалої прогулянки гірською місцевістю турист відчув слабкість і сухість у роті, що може свідчити про зневоднення. Які дії необхідно виконати для стабілізації стану туриста та попередження подібних ситуацій?
8. *Аварійна ситуація в умовах високогір'я.* Під час перебування на висоті у туриста виникли серйозні проблеми з диханням. Група знаходиться далеко від медичних установ. Як туристи можуть забезпечити тимчасову допомогу?
9. *Гостра алергічна реакція.* Під час екскурсії у природному заповіднику турист відчув гостру алергічну реакцію після укусу комах. Як надати йому першу допомогу і що потрібно мати з собою для таких ситуацій?
10. *Надання допомоги при падінні зі скелі.* Турист під час скелелазіння впав і зазнав травм. Які дії повинні вжити його товариші, щоб безпечно транспортувати потерпілого і зменшити ризик ускладнень до прибуття медичних працівників?

Тестування

1. *Що найчастіше є причиною нещасних випадків під час туристичних походів?*
 - а) Недостатня підготовка та незнання місцевих умов.
 - б) Нестача туристичних карт.
 - в) Погане обслуговування туристів.
 - г) Недостатня кількість їжі.
2. *Які перші дії необхідно зробити, якщо хтось у туристичній групі отримав серйозну травму?*
 - а) Негайно звернутися за допомогою та надати першу допомогу.
 - б) Залишити людину на місці.
 - в) Продовжити похід, сподіваючись на покращення стану.
 - г) Негайно відправити постраждалого додому.

3. *Що є основними причинами захворювань туристів під час подорожей до тропічних країн?*
- а) Інфекції, зумовлені місцевою флорою і фауною, низький рівень гігієни.
 - б) Велика кількість визначних місць.
 - в) Невеликий вибір сувенірів.
 - г) Висока вологість повітря.
4. *Що туристам варто робити для уникнення отруєнь під час поїздок?*
- а) Споживати тільки бутильовану воду та перевірені продукти.
 - б) Пити лише воду з відкритих джерел.
 - в) Їсти все, що пропонують місцеві жителі.
 - г) Споживати лише незнайомі фрукти.
5. *Як часто необхідно проводити перевірку стану здоров'я під час походів в умовах високогір'я?*
- а) Щоденно, особливо після інтенсивних переходів.
 - б) Лише раз на тиждень.
 - в) Лише на початку походу.
 - г) Лише в кінці подорожі.
6. *Що є найважливішим у випадку укусу отруйної тварини під час екскурсії?*
- а) негайне звернення за медичною допомогою.
 - б) Очікування до покращення стану.
 - в) Залишатися на місці без будь-яких дій.
 - г) Не звертатися до лікарів.
7. *Які засоби першої допомоги повинні бути в аптечці туриста?*
- а) Засоби для дезінфекції, перев'язувальні матеріали, знеболюючі та засоби від алергії.
 - б) Лише перев'язувальні матеріали.
 - в) Лише таблетки від головного болю.
 - г) Лише пластирі.
8. *Що туристи повинні зробити у разі ознак гірської хвороби?*
- а) Знизити висоту перебування, уникати фізичного навантаження, звернутися за допомогою.
 - б) Продовжувати підйом.
 - в) Вживати тільки їжу.
 - г) Ігнорувати симптоми.
9. *Як туристам уникати сонячних ударів під час екскурсій на відкритому повітрі?*
- а) Захищати голову, пити достатньо води, уникати активності під час спеки.
 - б) Використовувати лише головні убори.
 - в) Вживати холодні напої.
 - г) Уникати всіх зовнішніх активностей.
10. *Які заходи необхідно врахувати при плануванні медичної допомоги в туристичній групі?*
- а) Наявність аптечки, контакти місцевих медичних служб, знання основ надання першої допомоги.
 - б) Лише обізнаність з місцевими маршрутами.
 - в) Лише дотримання правил гігієни.

г) Лише знання місцевих мов.

Практичне заняття № 12

Тема 12. Забезпечення пожежної безпеки в туристичній індустрії.

Мета заняття: закріплення теоретичних знань щодо правил пожежної безпеки.

Методика проведення практичного заняття № 12

Види навчальних робіт	Закріплення отриманих знань	Кількість годин
1. Практичне завдання	Розв'язування ситуаційних задач	0,5
2. Ситуаційне завдання	Ділова гра	0,5
3. Семінар	Опитування (тема 12)	0,5
4. Розв'язування тестів	Тестування	0,5
Всього		2

План

1. Пожежна охорона, нагляд та профілактика.
2. Процес горіння та класифікація речовин за вибухо- та пожежонебезпечністю.
3. Правила пожежної безпеки.
4. Класифікація пожеж за причинами їх виникнення.
5. Організація гасіння пожеж.
6. Способи і засоби для попередження та гасіння пожеж.
7. Права і обов'язки туристів і працівників туристичної індустрії стосовно пожежної безпеки.

Практичне завдання

Дайте розгорнуту відповідь на відкриті питання:

1. Які основні заходи повинні бути впроваджені для забезпечення пожежної безпеки в туристичному об'єкті?
2. Опишіть алгоритм дій при виникненні пожежі в туристичному готелі.
3. Чому важливо регулярно проводити інструктаж з пожежної безпеки для персоналу?
4. Що слід робити туристу у випадку евакуації через пожежу?
5. Які дії допомагають зменшити ризик загоряння в туристичних закладах?

Ситуаційні завдання

1. *Пожежа на поверхах готелю.* У готелі виникла пожежа на одному з поверхів. Які дії повинні виконати туристи, які перебувають на інших поверхах? Як повинен діяти персонал для евакуації людей?
2. *Заблокований вихід.* Під час евакуації через пожежу в готелі один із основних виходів виявився заблокованим. Як повинні діяти туристи, щоб безпечно покинути приміщення?
3. *Турист, що не ознайомлений з планом евакуації.* Турист зупинився в новому готелі та не ознайомився з планом евакуації. Під час пожежної тривоги він не знає, куди слідувати. Як йому слід діяти, щоб швидко знайти вихід?
4. *Займання на кухні готелю.* У ресторані готелю на кухні сталося загоряння через несправність обладнання. Які першочергові заходи повинні виконати працівники, щоб уникнути поширення вогню?

5. Використання протипожежного обладнання. Турист помітив невелике займання у коридорі готелю. У нього під рукою є лише вогнегасник. Як правильно його використати, щоб погасити полум'я і не зашкодити собі?
6. Дим в приміщенні. Під час перебування в готелі туристи почали відчувати запах диму. Як їм правильно діяти, щоб уникнути отруєння димом і безпечно покинути будівлю?
7. Навчання з пожежної безпеки. В туристичному комплексі проводиться навчання з пожежної безпеки. Опишіть, як можна провести це навчання для персоналу і туристів, щоб забезпечити максимальну ефективність та безпеку.
8. Турист у стані паніки. Під час пожежної тривоги в готелі один із туристів почав панікувати, не слухає персонал і намагається використовувати ліфт для евакуації. Як має діяти персонал для його заспокоєння та безпечної евакуації?
9. Пожежа в природному туристичному комплексі. У лісовій зоні біля туристичного комплексу виникла пожежа. Опишіть, як туристи та працівники повинні діяти, щоб запобігти поширенню вогню та забезпечити безпеку відвідувачів.
10. Туристи не знають, де знаходяться виходи. Під час пожежі група туристів розгубилася і не знає, де знаходяться найближчі аварійні виходи. Як їх може зорієнтувати персонал і які дії варто вжити для ефективної евакуації?

Тестування

1. Який основний документ регулює пожежну безпеку в туристичних об'єктах?

- а) Закон про пожежну безпеку.
- б) Закон про туристичну діяльність.
- в) Закон про санітарну безпеку.
- г) Закон про захист прав споживачів.

2. Який з наступних елементів обов'язково має бути в туристичному готелі для забезпечення пожежної безпеки?

- а) Пожежна сигналізація.
- б) Басейн.
- в) Кондиціонер.
- г) Спортивний зал.

3. Чому важливо регулярно перевіряти пожежне обладнання в готелях?

- а) Для забезпечення його належного функціонування в екстрених ситуаціях.
- б) Для збереження меблів.
- в) Для зниження витрат на утримання.
- г) Для залучення більшої кількості клієнтів.

4. Що включає план евакуації при пожежі в готелі?

- а) Маршрути евакуації, розташування запасних виходів і пожежних сходів.
- б) Інформацію про місцеві ресторани.
- в) Час відкриття і закриття готелю.
- г) Список усіх номерів готелю.

5. Що повинні знати всі співробітники туристичного об'єкта про пожежну безпеку?

- а) Правила користування вогнегасниками та порядок евакуації.
- б) Розташування банкоматів.
- в) Графік роботи.
- г) Правила бронювання номерів.

6. Які первинні засоби пожежогасіння повинні бути в наявності на туристичних об'єктах?

- а) Вогнегасники, пожежні ковдри, гідранти.
- б) Лише вогнегасники.
- в) Лише пожежні ковдри.
- г) Лише ліхтарі.

7. Як повинні діяти туристи в готелі, якщо спрацювала пожежна сигналізація?

- а) Дотримуватися вказівок евакуаційного плану та залишити приміщення.
- б) Ігнорувати сигнал і залишатися на місці.
- в) Відчинити всі вікна.
- г) Використовувати ліфти для швидшої евакуації.

8. Що потрібно зробити, якщо в приміщенні з'явився дим?

- а) Закрити двері та вікна, низько нахилитися і пересуватися до виходу.
- б) Відкрити всі вікна і двері.
- в) Продовжувати перебувати на місці.
- г) Використовувати ліфт для евакуації.

9. Що є головною метою проведення навчальних тренувань з пожежної безпеки в туристичних закладах?

- а) Відпрацювання навичок швидкої евакуації та використання протипожежного обладнання.
- б) Покращення оцінок закладу.
- в) Залучення нових клієнтів.
- г) Вдосконалення сервісу.

10. Що вважається помилковими діями під час евакуації у випадку пожежі?

- а) Використання ліфтів, паніка, спроби взяти особисті речі.
- б) Дотримання вказівок персоналу.
- в) Переміщення по запасних виходах.
- г) Використання сходів для евакуації.

3. ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ РІВНЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти

Прізвище ім'я

На практичні заняття для ОК «Безпека туризму»

№ заняття	Вид роботи та кількість балів					Бали за відвідування заняття	Сумарна кількість балів	Підпис викладача
	ПЗ	СЗ	С	Т	УО			
1.	20	20						
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								

ПЗ – практичні завдання (0-20 балів)

СЗ – ситуаційні завдання (0-20 балів)

С – семінар/опитування за темою (0-20 балів)

Т – тестування (0-15 балів)

УО – участь в обговоренні (0-15 балів)

Бали за відвідування заняття – (10 балів)

Сумарно за одне заняття можна отримати 100 балів.

4. МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (СРС) СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242 «ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ»

Самостійна робота студентів – це форма навчальної діяльності, коли студенти самостійно (без безпосереднього керівництва викладача) опрацьовують навчальний матеріал, виконують завдання, досліджують тему, чи розвивають навички з метою поглиблення знань та кращого засвоєння предмета. Самостійна робота допомагає студентам формувати навички самоорганізації, відповідальності, критичного мислення та ефективного управління часом. Вона може включати такі види завдань, як читання літератури, написання рефератів, виконання лабораторних або практичних завдань, аналіз додаткових матеріалів, підготовку до семінарів та іспитів тощо.

Основні цілі самостійної роботи студентів:

1. Розвиток аналітичного та критичного мислення.
2. Поглиблення розуміння навчального матеріалу.
3. Вміння застосовувати теоретичні знання на практиці.
4. Формування навичок науково-дослідної роботи.
5. Підготовка до подальшого професійного зростання.

5. ПЕРЕЛІК ТЕМАТИЧНИХ НАПРЯМІВ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Правові аспекти забезпечення безпеки туристів: міжнародне та національне законодавство.
2. Психологічна підготовка туристів до небезпечних ситуацій: як поводитися у стресових ситуаціях.
3. Ризики для здоров'я в туризмі: інфекційні захворювання, отруєння, кліматичні фактори та способи їх запобігання.
4. Організація безпеки під час авіаперельотів: правила та процедури безпеки в аеропортах та літаках.
5. Безпека під час подорожей у горах: лавини, обриви, безпека альпінізму та трекінгу.
6. Ризики водного туризму: безпека на водних об'єктах, правила поведінки під час плавання і водних активностей.
7. Вогнепальна та вибухова безпека у місцях збройних конфліктів: як уникати та реагувати на небезпеку.
8. Туристичні райони з підвищеним рівнем криміналу: як захиститися від пограбувань та шахрайства.
9. Особливості безпеки під час кемпінгу: захист від диких тварин, встановлення безпечного табору.
10. Ризики природних катаклізмів у туризмі: підготовка до землетрусів, ураганів, повеней, пожеж.
11. Соціальна та політична нестабільність у туристичних країнах: як уникнути загрози протестів та заворушень.
12. Безпека туристів в умовах пандемій та епідемій: профілактика, правила поведінки, організація подорожей.
13. Інформаційна безпека в туризмі: захист персональних даних, безпека електронних платежів.
14. Особливості страхування в туризмі: страхування життя, здоров'я та майна, правові аспекти.
15. Медична допомога туристам: перша допомога, базові медичні навички для туристів.
16. Ризики та небезпеки при відвідуванні екзотичних країн: особливості клімату, культурні відмінності, мовний бар'єр.
17. Профілактика небезпечних ситуацій у громадському транспорті: правила безпеки в автобусах, метро, поїздах.
18. Поведінка під час терористичної загрози: як реагувати та залишатися в безпеці.
19. Етичні аспекти безпеки туризму: права туристів та обов'язки туроператорів щодо безпеки.
20. Технології та інновації для забезпечення безпеки туристів: GPS-трекери, мобільні додатки, розумні гаджети для відстеження та екстрених ситуацій.

6. ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ РІВНЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Об'єктами контролю є:

- характер результатів, отриманих в процесі виконання завдань для самостійного опрацювання (самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань) і оприлюднених на семінарських заняттях;
- якість підготовки конспектів навчальних чи наукових текстів;
- рівень підготовки та презентації рефератів, доповідей, повідомлень, есе, міні-лекцій, виробничих ситуацій, проектів операційних систем тощо;
- якість виконання завдань науково-дослідного і прикладного характеру тощо.

Основними **формами** здійснення контролю є:

- оцінювання рівня виконання письмових домашніх завдань щодо самостійного опрацювання тем в цілому чи окремих питань, конспектування навчальних та наукових текстів;
- оцінювання змісту, глибини, якості доповідей, повідомлень, рефератів, есе; перевірка глибини опрацювання індивідуальних завдань науково-дослідного та прикладного характеру;
- перевірка дотримання графіка індивідуально-консультативної роботи.

Різновиди завдань для самостійного опрацювання наведені в карті СРС. Тематика обов'язкових та вибіркових завдань для самостійного опрацювання та терміни їх виконання визначаються лектором потоку та викладачами, які проводять семінарські та практичні заняття.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гаталяк О. М., Стецький В. В. Страхування у туризмі: навчальний посібник. Львів: ЛНУ ім. Ів. Франка, 2020. 114 с.
2. Кожухівська Р., Тимчук С. Безпекова діяльність у сфері туризму та рекреації в Україні: аналітичний огляд. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 53. С. 1-5.
3. Зоріна Г. П., Коробейникова Я. С. Безпека туризму: практикум. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 24 с.
4. Заваріка Г.М., Денищенко Л.В. Концепція безпеки як основа маркетингової діяльності туристичних та готельних підприємств. Причорноморські економічні студії. 2021. Вип. 71. С. 16–22.
5. Торяник В.М., Джинджоян В.В. Безпека туризму. Дніпро: ВНПЗ «ДГУ», 2018. 284 с.
6. Чорненька Н. В. Безпека туризму: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 188 с.

Додаткова:

1. ДСТУ 4268: 2003. Державний стандарт України. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги. Чинний від 2004-01-07. Київ: Держспоживстандарт України, 2004. 14 с.
2. ДСТУ 4269: 2003. Державний стандарт України. Послуги туристичні. Класифікація готелів. Чинний від 2004-01-09. Київ: Держспоживстандарт України, 2004. 13 с.
3. ДСТУ 4527: 2006. Державний стандарт України. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. Чинний від 2006-01-10. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 28 с.
4. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник. / За ред. Є. П. Желібо. Львів: Новий Світ-2000, 2001. 320 с.
5. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: навчальний посібник. Чернівці: Книги - XXI, 2003. 300 с.
6. Козинець В. М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. 576 с.
7. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 272 с.
8. Левун Н. В., Ляшенко В. І., Рибалко Д. А.. Безпека життєдіяльності туристів, екскурсантів, відпочивальників та працівників туризму (аспекти). Донецьк: Промінь, 2002. 116 с.
9. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти): навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2003. 436 с.
10. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2012. 248 с.
11. Мальська М. П., Худо В. В., Занько Ю. С. Організація туристичного обслуговування: підручник. Київ: Знання, 2011. 661 с.
12. Машина Н. І. Страхування для туристичних підприємств: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 368 с.
13. Михайліченко Г. І., Єременко А. Ю. Організація туристичних подорожей: навчальний посібник. Київ: КНТЕУ, 2011. 392 с.
14. Охрименко О. О. Страхування у сфері туризму та готельного господарства: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2003. 258 с.
15. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності: підручник / За заг. ред. В. Ф. Орлова. Київ: Грамота, 2006. 264 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка. URL: <http://library.zu.edu.ua> (дата звернення: 20.05.2024).
2. Державна служба туризму та курортів України. URL: www.tourizm.gov.ua (дата звернення: 20.05.2024).
3. Маринін М. М. Туристські формальності і безпека у туризмі. Безпека міжнародного туризму як найголовніша його умова. URL: <http://infotour.in.ua/marinin24.htm> (дата звернення: 20.05.2024).
4. Організація забезпечення безпеки туристів під час подорожі. URL: https://revolution.allbest.ru/sport/00650583_0.html (дата звернення: 20.05.2024).
5. Основні прийоми і правила надання першої медичної допомоги. URL: <https://studfile.net/preview/8908688/page:29/> (дата звернення: 20.05.2024).
6. Охорона здоров'я в туристському поході. URL: <https://studfile.net/preview/8908688/page:26/> (дата звернення: 20.05.2024).
7. Перша медична допомога в туристському поході. URL: <https://studfile.net/preview/8908688/page:28/> (дата звернення: 20.05.2024).
8. Планета Земля. URL: <http://www.myplanet-earth.com> (дата звернення: 20.05.2024).
9. Плюси і мінуси подорожей на різних видах транспорту. URL: <http://kafedra.com.ua/plyusy-i-minusy-podorozhej-na-riznyh-vyдахtransportu/> (дата звернення: 20.05.2024).
10. Пожежна безпека в готелях. URL: https://vuzlit.ru/141379/pozhezhna_bezpeka_gotelyah. (дата звернення: 20.05.2024).
11. Правила пожежної безпеки для туристських підприємств. URL: <https://sdamzavas.net/1-9862.html> (дата звернення: 20.05.2024).
12. Про туризм: Закон України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 20.05.2024).
13. Самоконтроль під час туристського походу. URL: <https://studfile.net/preview/8908688/page:27/> (дата звернення: 20.05.2024).
14. Туристична асоціація України. URL: <http://www.tau.org.ua> (дата звернення: 20.05.2024).
15. Туристична бібліотека. URL: <http://tourlib.net/> (дата звернення: 20.05.2024).